

ÖSSZEFOGLALÓ AZ ÉSZREVÉTELEKRŐL

(a jogszabálytervezetek és szabályozási koncepciók közzétételéről és véleményezéséről szóló 301/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 4. §-a szerint)

1. Véleményezett jogszabálytervezet megjelölése: a cégnek nem minősülő szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló tervezet (továbbiakban: tervezet).

2. Társadalmi egyeztetés alkalmazott formájának megnevezése: általános egyeztetés (honlapon megadott elérhetőségen keresztül biztosított véleményezés).

3. Véleményezési határidő: 2011. szeptember 30.

4. A jogszabálytervezethez érkezett leggyakrabban előforduló, tartalmilag összefüggő, valamint a szakmailag jelentősebb észrevételek összefoglaló ismertetése:

Egy észrevételező jelezte, hogy alapítvány esetében a vagyonrendelést a nem csak fizetési, pénzforgalmi számlára utalással lehet teljesíteni. Továbbá javaslat érkezett arra vonatkozóan is, hogy alapítvány esetében részletesebben kerüljön szabályozásra az, hogy az alapítvány céljára rendelt vagyon meglétét, hogyan szükséges igazolni. Javaslat érkezett arra vonatkozóan is, hogy alapítvány alapítása esetében az alapítónak kötelezően ki kelljen jelölnie az alapítói jogok gyakorlására jogosultat, halála vagy megszűnése esetére, továbbá, hogy e körben lehetőség legyen a kezelő szerv kijelölésére is. Az alapítványokkal kapcsolatos az a javaslat is, hogy annak érdekében, hogy működésük ne váljon eleve lehetetlenné legyen egy kötelező minimum az alapítvány céljára rendelet vagyontömegre.

Észrevétel érkezett arra vonatkozóan, hogy a szakszervezetek jelenleg nem készültek fel arra, hogy kötelezően elektronikus úton járjanak el, így e szabály módosítására tettek javaslatot.

A tervezet általános szabályaival kapcsolatosan javasolták, hogy a bíróságnak a nyilvántartásba vételre 60 nap helyett csak 30 nap álljon rendelkezésre. A bejegyzéssel kapcsolatos az is, hogy egy észrevételező az egyszerűsített nyilvántartásba vétel kapcsán kifogásolta a minták alkalmazását, azt a szervezeti autonómiába való durva beavatkozásnak tekintve. Egy észrevételező pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy álláspontja szerint a túlzó részletességű szabályozás megnehezítheti a szervezetek alapítói számára azt, hogy átlássák eljárási kötelezettségeiket. A hatályos szabályozás szerint a nyilvántartásba vétel a kérelem szerinti tartalommal létrejön, ha a bíróság nem tartja be az eljárási határidőt, e rendelkezés megtartására is érkezett javaslat. A tervezetben szereplő, a szervezet nevével kapcsolatos szabályok esetében észrevétel érkezett arra vonatkozóan is, hogy azok a már bejegyzett egyesületek, alapítványok esetében sérelmesek lehetnek. Javaslat érkezett arra vonatkozóan, hogy a cégnylvántartásban szereplő alapítóknak ne kelljen igazolniuk adataikat, hanem a bíróság az adatok megfelelőségét a cégnylvántartásban ellenőrizze. Javaslat irányult továbbá arra is, hogy azon kérelmezők, akik az elektronikus úton való eljárást választják ne csak egyszer, hanem akárhányszor visszatérhessenek a papír alapú eljárásra.

A változásbejegyzéssel kapcsolatos javaslat az, hogy a szervezetek székhelyének módosítása esetén változzon meg a nyilvántartást vezető bíróság is.

A tervezet kapcsán érkeztek kodifikációs jellegű észrevételek is, így például arra vonatkozóan, hogy az elektronikus kézbesítés szabályai is kerüljenek e tervezetben elhelyezésre, illetve arra, hogy az alkalmazandó űrlapok a törvény mellékletében kerüljenek elhelyezésre.

5. Az összefoglalóban ismertetett, de elutasított vélemények esetében az elutasítás rövid szakmai és jogi indokolása:

Az a javaslat, hogy a tervezet tartalmazzon egy kötelező minimumot az alapítvány céljára rendelet vagyontömegre, nem volt elfogadható tekintettel arra, hogy a tervezet célja kifejezetten az eljárási szabályok megújítása volt és nem új anyagi jogi szabályozás kialakítása.

A nyilvántartásba vételi eljárás határidejének csökkentése tett javaslat (60 nap helyett csak 30 nap álljon rendelkezésre) nem támogatható; az informatikai rendszer alkalmazására való felkészülés mellett nem indokolt, hogy a bíróságnak az eljárási határidők lényeges csökkenésével is számolnia kelljen. Fontos felhívni a figyelmet arra is, hogy az új informatikai rendszer pontos statisztikai adatok szolgáltatását fogja biztosítani, így az eljárások határideje mérhető lesz abból a szempontból is, hogy hiánypótlás esetében, illetve annak hiányában mennyi ideig tart a bíróság eljárása. A szükséges információk rendelkezésre állását követően lesz időszerű az eljárások határidejének esetleges felülvizsgálata. A mintaokiratra érkezett kritika okán feltétlenül szükséges hangsúlyozni, hogy az egyszerűsített eljárás választása lehetőség és nem kötelezettség. Nem kerül tehát sor a szervezeti autonómiába történő beavatkozásra, ellenkezőleg az egyszerűsített eljárás választásának lehetőségével a tervezet a szervezetalapítás egy új alternatíváját ajánlja fel. Azon rendelkezés tervezetben való szerepeltetése, mely szerint a nyilvántartásba vétel a kérelem szerinti tartalommal létrejön, ha a bíróság nem járna el határidőben, nem támogatható. Ennek indoka az, hogy e rendelkezés az eljárások elhúzódásához vezethet, amennyiben ugyanis egy hiányos kérelem alapján kerülne sor a végzés meghozatalára, úgy az az ügyesség fellebbezése nyomán nem emelkedne jogerőre, így másodfokú eljárás lefolytatása válna szükségessé. Ennek okán az alábbi szabály került a tervezetben elhelyezésre (s lényegében ezzel megegyező rendelkezés szerepel a másodfokú eljárás esetében is): „Ha a bíróság döntési kötelezettségének határidőn belül nem tesz eleget, a bíróság elnöke felhívja a bírót (bírósági titkárt), hogy soron kívül, nyolc napon belül tegye meg a szükséges intézkedéseket a kérelem elbírálása érdekében. A bíró (bírósági titkár) a kérelem elbírálását követően a bíróság elnökének beszámol arról, hogy mi volt az indoka annak, hogy döntési kötelezettségének határidőn belül nem tett eleget.”

A szervezet nevével kapcsolatos rendelkezéseknél arra szükséges felhívni a figyelmet, hogy a tervezet nem tesz mást, mint törvényi szintre emeli azt a jogértelmezést, melyet a Legfelsőbb Bíróság munkált ki a társadalmi szervezetek nyilvántartásba vételéről szóló KK 1. számú állásfoglalásában, s mely eddig is a bírósági döntések alapjául szolgált. Az állásfoglalásnak a szervezet nevével kapcsolatos következtetései a Polgári Törvénykönyv jogi személyek nevére vonatkozó rendelkezésein alapulnak; az alapítványok nevének elbírálásánál is – azaz nem csak a társadalmi szervezetek nevének elbírálásánál – mércéül szolgáló jogértelmezésről van tehát szó. Éppen ezért nem áll fenn annak veszélye, hogy bármely szervezetnek meg kellene változtatnia a nevét (ez annak okán is kizárt, hogy a tervezet nem tartalmaz olyan átmeneti rendelkezést, amely alapján az e szabályoknak meg megfelelő szervezeteknek meg kellene változtatniuk a nevüket), ugyanakkor a tervezet e rendelkezése alkalmas arra, hogy a szervezetek alapítói ismerhessék azokat a szempontokat, amely alapján a bíróság a szervezet választott nevének jogszabályszerűségét meg fogja ítélni.

Javaslatként merült fel, hogy székhelyváltozás esetében a székhellyel együtt módosuljon a nyilvántartást vezető bíróság is. E javaslat elutasításának szakmai indoka az, hogy nem cél azon eljárási szabályok megváltoztatása, amelyek az elmúlt években megfelelően alkalmazhatónak bizonyultak. Arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a nyilvántartás vezetésével összefüggő

eljárások polgári nemperes eljárások, melyekben a bíróság és a kérelmező papír alapon, azaz postai vagy elektronikus úton tartja a kapcsolatot, a kérelmezők szempontjából nincs tehát jelentősége annak, hogy a nyilvántartást mely bíróság vezeti. Ellene szóló érv az is, hogy a nyilvántartási szám a nyilvántartást vezető bíróság kódját is tartalmazza, így amennyiben a székhellyel mozogna a bíróság; a szervezetnek új nyilvántartási számot kellene kapnia, ez pedig felesleges adminisztratív teherrel járna a szervezet számára.

Javaslat irányult arra, hogy azon kérelmezők, akik az elektronikus úton való eljárást választják ne csak egyszer, hanem akárhányszor visszatérhessenek a papír alapú eljárásra. Egyes erre irányuló javaslatok indokolásból az tűnik ki, hogy e javaslat indoka a tervezet olyan értelmezése, hogy ha a szervezet (alapító) egyszer az elektronikus utat választotta mindösszesen egyszer térhet vissza a papír alapú eljárásra, mindaddig, amíg a bíróság nyilvántartásában szerepel. Ez azonban nem helyes értelmezés, hiszen valamennyi eljárás önálló eljárás (amely a jogerős végzéssel fejeződik be), így a soron következő eljárásban a választás lehetősége, ugyanúgy nyitva áll, függetlenül attól, hogy a megelőző eljárásban milyen módon kommunikált a bírósággal a szervezet.

Nem volt elfogadható az a javaslat sem, hogy az elektronikus kézbesítés szabályai a tervezetben kerüljenek elhelyezésre, ugyanis azokat más jogszabályok határozzák meg. Ugyancsak nem volt elfogadható az a javaslat, hogy az alkalmazandó űrlapok a törvény mellékleteként kerüljenek elhelyezésre; ez ugyanis rendeleti szintre tartozó kérdés. Fontos felhívni a figyelmet arra is, hogy nem állja meg a helyét az az érvelés, hogy ezáltal a szervezetek számára rendeleti szinten új kötelezettséget lehet előírni, hiszen a rendelet előírásainak a törvényi kereteken belül kell maradnia.

6. Véleményezők listája:

dr. Tóth László István
 Ökotárs Alapítvány
 Neveléstudományi Egyesület
 Morgoncok Alapítvány
 LIGA szakszervezetek
 Magyar Kábelkommunikációs Szövetség